

Lægdsruller - Kom godt i gang!

Lægdsrets Nr. 427

Reg. nr.	Nr.	Den Værnepligtiges fulde Navn	Faderens eller Moderens Navn og Stilling	Fødsels- og dødsdato	Stilling	Vædt.	Hjem- stædt.
138		Baldemar Andersen	Konst. Gustav Andersen	1876	4	12/4	8/10 98
		Andersen	Andersen	1874	Andersen	12/4	8/10 00
						22/4	12/4 02

Vælgninger: 1898, 1906.
Afsked 1910.

Stilling	Navn	Stilling	Navn	Stilling	Navn
103. Lægdsret					
Nordlig Søværn, Søværn og Nordlig Søværn					

Lægdsrets Nr. 7

Reg. nr.	Nr.	Den Værnepligtiges fulde Navn	Faderens eller Moderens Navn og Stilling	Fødsels- og dødsdato	Stilling	Vædt.	Hjem- stædt.
1107		Christen Jensen	Anders Jensen	1878	1300	1/4	

Vælgninger: 1107
2-313-E-36.

Foto: Billednr. CD0113_051536, www.danskebilleder.dk

En lægdsrulle er en fortegnelse over de mænd der kunne udskrives til militærtjeneste i hæren. Rullerne kan bruges til at følge mænds flytninger eller til at få oplyst ved hvilken enhed i militæret værnepligten blev aftjent.

Det er ikke helt ligetil at arbejde med lægdsruller. Der er mange ting man skal være opmærksom på. Og man bliver nødt til at benytte sig af en række hjælpemidler.

Denne vejledning hjælper dig i gang med at bruge lægdsruller. Vi har også lavet en række eksempler, så du får en god fornemmelse af hvordan det er at arbejde med lægdsruller. Og her er links til de nødvendige hjælpemidler.

Find indscannede lægdsruller på Arkivalieronline

En række lægdsruller er indscannede og kan ses via [Arkivalieronline](#).

Indtil videre kan du finde:

- lægdsruller fra de centrale udskrivningsmyndigheder. Disse ruller dækker hele landet, inklusiv København (1789-1932)
- navneregistre til de københavnske lægdsruller (1848-1940)
- en mindre del af de københavnske tilgangslistes (1849-1921)

I de københavnske navneregistre finder du den værnepligtiges løbenummer. Løbenummeret kan bruges til at finde den værnepligtige i lægdsrullerne fra såvel de centrale og som de lokale udskrivningsmyndigheder.

Indholdsfortegnelse

Det skal du vide for at bruge lægdsruller	side 2
Det finder du i lægdsrullerne	side 2
Hvad er et lægd?	side 2
Sådan er lægdsrullerne indrettet	side 4
Hvad skal du være opmærksom på?	side 4
Ikke alle kommer i lægdsrullen - Hvem var værnepligtig?	side 4
Frihedsbrev	side 5
Særligt for købstæder	side 5
Ændringer i alder for indskrivning og sletning	side 5
Slettet af rullen	side 5
I lægdsruller anvender man bogstaver i stedet årstal	side 6
Et lægdsrulleår er ikke altid et kalenderår	side 7
År der driller	
Ændring af indskrivningsalderen	side 8
Perioden 1861-1870 – to lægdsnummer i rullerne	side 8
Hjælpemidler	side 8
Eksempler - Det kan du finde i lægdsrullerne	side 9
Sådan følger du en mands flytninger	side 12
Eksempel - Flytning indenfor samme lægd	side 12
Eksempel - Flytning indenfor samme amt	side 14
Eksempel - Flytning mellem udskrivningskredse	side 17
Eksempel – Københavnske lægdsruller	side 20
Praktiske tips om at bruge indscannede lægdsruller	
Perioden 1789-1864	side 22
Eksempel – Find en tilgangsrulle fra Glostrup sogn 1810	side 24
Perioden 1859-1932	side 27
Eksempel – Find en tilgangsrulle fra Glostrup sogn 1880	side 28

Det skal du vide for at bruge lægdsruller

For at finde noget i en lægdsrulle, skal du kende:

- Den værnepligtiges **navn**
- Den værnepligtiges **fødselsår/alders**
- **Opholdssted** (sogn eller købstad) på tidspunktet for optagelsen i lægdsrullen eller på et tidspunkt i løbet af værnepligtstiden.

Det finder du i lægdsrullerne

I lægdsrullerne kan du finde oplysninger om:

- Fødselstidspunkt
- Faderens navn (moderens navn, hvis personen er født uden for ægteskab)
- Fødested og opholdssted
- Højde
- Eventuelle legemlige skavanker
- Hvor værnepligten blev aftjent
- Eventuelt fritagelses- eller kassationsgrund
- Dødsår, hvis den værnepligtige døde inden sin sletning af lægdsrullen
- Militære straffe

Hvad er et lægd?

Et lægd er et geografisk område, typisk svarende til et sogn eller fra 1843 en købstad. Lægderne har ikke et navn, men et nummer.

Indtil marts 1869 bruger udskrivningsmyndighederne de eksisterende amter som den overordnede administrative enhed. Hvert **amt** er inddelt i et antal lægder.

I 1869 bliver Danmark inddelt i 6 udskrivningskredse (efter genforeningen i 1920 kommer Sønderjylland med som 7. udskrivningskreds.). Hver **udskrivningskreds** er inddelt i et antal lægder.

Lægderne indenfor hvert amt eller udskrivningskreds har ikke navne, men er nummererede. Når du skal arbejde med lægdsruller, er du derfor nødt til at benytte forskellige hjælpemidler, så du kan finde ud af hvilket amt/udskrivningskreds og lægd et sogn eller en købstad svarer til.

Perioden 1861-1870

I perioden 1861-1870, hvor man gik fra amter til udskrivningskredse som overordnet administrativ enhed, havde lægderne 2 numre. Et nummer der svarede til det gamle system og et der svarede til det nye.

Udskrivningskredse efter 1870
 indtegnet på kort over herreder
 og amter ca. 1920

Sådan er lægdsrullerne indrettet

Oplysningerne i en lægdsrulle er ordnet i rækkefølge efter lægdets nummer. Oplysningerne om de enkelte mænd i hvert lægd er ofte ført ind i tilfældig rækkefølge. Hver mand tildeles ved indførslen et løbenummer.

Hovedrullen er en fortegnelse over samtlige værnepligtige i et lægd i et givet år.

- 1795-1849: hovedrullerne blev ført hvert 3. år
- 1849-1861: hovedrullerne blev ført hvert 6. år
- fra 1861: hovedrullerne blev kun ført hvert 10. år
- fra 1872: der blev kun ført tilgangslisters og omskrevne ruller

Tilgangslisten er en fortegnelse over værnepligtige, der blev optaget i rullen i et givet år, enten fordi de nåede den alder hvor de skulle optages i rullen (side 5) eller flyttede til lægdet. I perioden 1795-1861 førtes tilgangslisterne i de år, hvor hovedrullen ikke blev ført, og i perioden 1861-1956 hvert år.

Omskrevne rulle er en omskrivning af tilgangslisten, som fra 1871 blev udarbejdet 11 år efter tilgangslistens tilblivelse. Den omskrevne rulle omfattede værnepligtige, som havde boet i lægdet i samtlige 11 år, og som stadig var værnepligtige.

Hvad skal du være opmærksom på?

Når man arbejder med lægdsruller, er der en række forhold, man skal være opmærksom på. Hvis du ikke kan finde en person i lægdsrullen, kan det skyldes at der er fejl i dine oplysninger om personens alder og opholdssted. Men det kan også være andre grunde til, at du ikke kan finde personen hvor du forventer at finde ham.

Det er værd at være opmærksom på:

- Ikke alle kommer i lægdsrullen – hvem var værnepligtig? (side 4)
- Ændringer i alder for indskrivning og sletning (side 5)
- I lægdsruller anvender man bogstaver i stedet årstal (side 6)
- Et lægdsrulleår er ikke altid et kalenderår (side 7)
- År der driller – ændring af indskrivningsalderen (side 8)
- Perioden 1861-1870 – to lægdsnummer i rullerne (side 8)

Ikke alle kommer i lægdsrullen - Hvem var værnepligtig?

Det er kun drenge eller mænd der kommer i lægdsrullen. Men det er ikke alle der kommer i lægdsrullen, nogle var undtaget fra værnepligten.

Før 1848 var det forældrenes stilling i samfundet, som var afgørende for, om man kom til at stå i lægdsrullen.

År	Værnepligtige	Undtaget for værnepligt
1788-1828	Kun sønner af bondestanden Mænd der var flyttet til byen fra landet	Sønner af gårdbrugere, som ikke selv var af bondestand
1829-1847	Som ovenfor Sønner af møllere, kromænd og landhåndværkere blev nu også regnet til landbostanden	Sønner af gårdbrugere, som ikke selv var af bondestand
1848	Alle mænd blev ekstraordinært indkaldt	
1849-1912	Den almindelige værnepligt blev indført i kongeriget og i hertugdømmerne, hvorefter alle mænd uanset stand var værnepligtige	Lærere og ordinerede gejstlige

Frihedsbrev

Personer med frihedsbrev var undtaget fra værnepligten. Fritagelsen skete ved kongelig resolution. I lægdsrullerne anvendes følgende forkortelser for frihedsbreve:

- GMS – gammel (gård)mands eneste søn
- SMS - syg (gård)mands eneste søn
- GBES - gårdbrugerens enkes eneste søn

Desuden kunne følgende få frihedsbrev:

- Gifte husmænd med børn
- Gårdmænd, der havde købt eller fæstet en gård
- Bondestandens sønner, der studerede eller havde taget en akademisk uddannelse.

Særligt for købstæder

Købstæderne var oprindeligt udenfor lægdsinddelingen. Men eftersom mange værnepligtige fra landet flyttede til byen, blev købstæderne i 1843 selvstændige lægd.

Før dette år blev tilflyttere registreret i det tilgrænsende landlægd. Eks. blev værnepligtige i København indtil 1833 registreret i Københavns Amts 1. lægd (Hvidovre) og fra 1833-1843 hos krigskommissæren for 1. sjællandske distrikt.

Ændringer i alder for indskrivning og sletning

Gennem tiden har aldersgrænsen for hvornår man blev henholdsvis optaget i og slette af lægdsrullen skiftet.

Tabellen viser hvornår man blev optaget i lægdsrullen og hvornår man senest blev slettet.

År	Optagelse	Sletning
1788-1808	0 år	36 år
1808-1849	0 år	45 år
1849-1869	14/15 år (Det år, drengen blev konfirmeret)	38 år
1869-1912	17/18 år (Det år, den værnepligtige fyldte 18 år)	38 år
1912-	18 år	36 år

Slettet af rullen

Når en person blev slettet (afgik) fra rullen, blev det noteret i den rulle, hvor den værnepligtige senest var indført. Der findes ikke selvstændige ruller til dette formål.

En person slettes typisk af rullen, når han

- nåede ud over den værnepligtige alder
- flyttede
- blev erklæret uegnet til militærtjeneste
- blev fritaget af andre årsager
- eller døde

Sletning af rullen er typisk markeret med udstregning eller stempel såsom "slettet" eller "afsked".

I lægdsruller anvender man bogstaver i stedet årstal

I lægdsrullerne anvender man bogstaver i stedet for at skrive årstallet. Bogstaverne bliver genbrugt. For eksempel kan bogstavet Q stå for årene 1841, 1866, 1892, 1918 og 1944.

Her kan du se hvordan bogstav og lægdsrulleår hænger sammen.

A	1793	1803	1815	1826	1851	1877	1903	1929
B	1794	1804	1816	1827	1852	1878	1904	1930
C	1795	1805	1817	1828	1853	1879	1905	1931
D	1796	1806	1818	1829	1854	1880	1906	1932
E	1797	1808	1819	1830	1855	1881	1907	1933
F	1798	1809	1820	1831	1856	1882	1908	1934
G	1799	1810	1821	1832	1857	1883	1909	1935
H	1800	1811	1822	1833	1858	1884	1910	1936
J	1801	1812	1823	1834	1859	1885	1911	1937
K	1802	1813	1824	1835	1860	1886	1912	1938
L		1814	1825	1836	1861	1887	1913	1939
M				1837	1862	1888	1914	1940
N				1838	1863	1889	1915	1941
O				1839	1864	1890	1916	1942
P				1840	1865	1891	1917	1943
Q				1841	1866	1892	1918	1944
R				1842	1867	1893	1919	1945
S				1842	1868	1894	1920	1946
T				1843	1869	1895	1921	1947
U				1844	1870	1896	1922	1948
V				1845	1871	1897	1923	1949
X				1846	1872	1898	1924	1950
Y				1847	1873	1899	1925	
Z				1848	1874	1900	1926	
Æ				1849	1875	1901	1927	
Ø				1850	1876	1902	1928	

Et lægdsrulleår er ikke altid et kalenderår

Indtil 1843 er et lægdsrulleår ikke det samme som et kalenderår.

I tabellen her kan du se hvornår lægdsrulleåret starter og slutter i forskellige perioder.

Periode	Lægdsrulleåret starter	Lægdsrulleåret slutter	Gælder for
1793-1802	november	oktober	alle ruller
1803-1806	november	oktober	tilgangsliste
1803-1806	maj	april	hovedruller
1808-1842	maj	april	alle ruller
Fra 1843	januar	december	alle ruller

Eksempler

Vi kigger nærmere på årene 1802, 1812, 1842 og 1843.

I tabellen Bogstaver i stedet for tal (side 6) kan man se at:

1802 = lægdsrulleår K

1812 = lægdsrulleår J

1842 = lægdsrulleår R og lægdsrulleår S

1843 = lægdsrulleår T

Lægdsrulleår K:

1802 = november 1801 - oktober 1802

Lægdrullesår J:

1812 = maj 1811 - april 1812

Lægdsrulleår J, som i tabellen Bogstaver i stedet for tal (side 6) sættes lig med år 1812, dækker rent faktisk over 9 måneder i 1811! Og kun 3 måneder i 1812.

Lægdsrulleår R:

1842 = maj 1841 - april 1842

Lægdsrulleår R, som i tabellen Bogstaver i stedet for tal (side 6) sættes lig med år 1842, dækker over 9 måneder i 1841 og 3 måneder i 1842

Lægdsrulleår S:

Fra 1843 begynder lægdsrulleåret at følge kalenderåret. Lægdsrulleår S slutter derfor med udgangen af december 1842 og er altså kun 8 måneder.

1842 = maj 1842 - december 1842

Lægdsrulleår T:

Nu følger lægdsrulleåret kalenderåret.

1843 = januar 1843 - december 1843

År der driller

Ændring af indskrivningsalderen

I 1849 blev indskrivningsalderen ændret fra 0 år til konfirmationsalderen. Det betyder af nogle drenge i en periode "forsvinder" fra lægdsrullen.

Fra 0 år til 14/15 år

Før 1849 blev alle drenge indskrevet i rullen, når de blev født.

Efter 1849 blev drengene optaget i rullen i det indskrivningsår, hvor de blev konfirmeret. Dette skete i reglen i 14/15 års alderen. Samtidig blev det indført, at hvis drengen var af en anden tro og derfor ikke blev konfirmeret, skulle han indskrives i sit 15. år.

Ændringen i indskrivningsalderen betyder, at en masse drenge "forsvinder" ud af rullerne efter 1849. Det skyldes, at alle ikke-konfirmerede blev slettet af rullen. Disse drenge blev så genoptaget efter deres konfirmation eller senest i deres 15. år.

Eksempel

En dreng født i 1840 er at finde i rullen indtil 1848. I 1849 mangler han. Det skyldes, at han kun er 8 år, da ændringen af indskrivningsalderen træder i kraft. Han genoptages i rullen i 1854/55 ved sin konfirmation.

Et godt tip!

Forsvinder din forfader fra rullen i 1849, så prøv rullen det år, hvor han bliver konfirmeret. Finder du ham ikke - prøv så at følge en far eller en bror, da familien kan være flyttet i mellemtiden.

Perioden 1861-1870 – to lægdsnummer i rullerne

I 1869 inddelte man Danmark i udskrivningskredse. I den forbindelse blev lægdsnumrene lagt om. I perioden 1861 til 1869/70 kan man finde både det gamle og det nye lægdsnummer i lægdsrullen. Det gamle nummer er skrevet med hånden, mens det nye nummer er påført med stempel.

Hjælpemidler

Når man arbejder med lægdsruller, er man nødt til at benytte sig af en række hjælpemidler.

I [Sognefortegnelsen \(pdf\)](#), kan du ud fra sognets eller købstadens navn, slå amt/udskrivningskreds og lægdets nummer op.

Kender du amt/udskrivningskreds og lægdets nummer, kan du slå sognets eller købstadens navn op i [Lægdsrullenøglen 1870 \(pdf\)](#).

I lægdsrullerne anvendes en del forkortelser. I denne folderen [Lægdsruller - forkortelse \(pdf\)](#) kan du finde de mest anvendte forkortelser.

I lægdsrullerne skrev man ikke årstal, men anvendte i stedet bogstaver. I oversigten Bogstav og år (side 6) kan du se hvilke år et bogstav står for.

Eksempler - Det kan du finde i lægdsrullerne

Allerede i de tidligste lægdsruller er der anvendt fortrykte skemaer. Det gør det meget nemmere at finde rundt i lægdsrullernes oplysninger.

De fortrykte skemaer øverst på siderne i lægdsruller viser hvilke oplysninger du stort set altid kan finde i lægdsrullerne. Ud over disse standardoplysninger kan du være heldig at finde oplysninger om flytning, hvilken militær enhed vedkommende har været indkaldt til, samt en række andre oplysninger om helbred, lovovertrædelser osv.

Her er 3 eksempler der viser hvilke oplysninger du typisk kan finde i lægdsruller.

Eksempel 1

Hovedrulle fra Holbæk Amt, 1793, lægd 19

Gamle Løbe No.	Nye Løbe No.	Husfædrenes og Mandflabets Navne	Fødested	Alder	Højde	Opholdssted	Anmærkninger
105	115	Lars Larsen	Nr. Jernløse	29	66	Nørup	Recrut K: R: 87

Hovedrullen

Hovedrullen er en fortegnelse over samtlige værnepligtige i et lægd et bestemt år.

Det fortrykte skema

Her angiver det fortrykte skema, at der for hver værnepligtig skal indføres oplysninger om:

- Det gamle løbenummer (løbenummeret i den forrige rulle hvor man kan finde den værnepligtige)
- Det nye løbenummer (i denne rulle)
- Navn på fader samt på den værnepligtige
- Fødested
- Alder
- Højde
- Opholdssted

Den sidste kolonne er til anmærkninger. Her kan der stå en række forskellige oplysninger.

I eksempel 1 kan du se

1. Øverst på siden står lægdets nummer
2. Det valgte eksempel handler om Niels
3. Niels er søn af Lars Larsen. **Bemærk** at faderens navn står øverst
4. Født i Nr. Jernløse
5. 29 år
6. 66 tommer
7. Opholder sig i Nørup
8. Recrut K: R: 87 - Formentligt indkaldt til Kongens eller Kronens regiment i 1787

Eksempel 2

Tilgangsliste fra Frederiksborg og Holbæk Amt, 1842, lægd 10

Litra.	Løbe- No.	Navn.	Fødested.	Al- der.	Høj- de.	Opholdssted.	Vedtegning.
R	438	Ole Nielsen Jens	Rollerød			Smørum	d. 4. Juli 1841

Tilgangslisten

Tilgangslisten er en fortegnelse over de værnepligtige der er blevet optaget i rullen i et bestemt år, enten fordi de nåede den alder hvor de skulle optages i rullen (side 5) eller fordi de flyttede til lægdet.

Det fortrykte skema

I denne tilgangsliste skal der indføres oplysninger om:

- Litra (= bogstav). I lægdsruller anvendes bogstaver i stedet for årstal. På side 6 kan du se hvordan bogstaver og årstal hænger sammen.
- Løbenummer
- Navn på fader samt på den værnepligtige
- Fødested
- Alder
- Højde
- Opholdssted

Den sidste kolonne kaldes Vedtegninger. Her kan der stå en række forskellige oplysninger.

I eksempel 2 kan du se

1. En lægdsrulle kan godt indeholde indførsler fra flere amter. Her kigger vi på Frdbg (= Frederiksborg amt), lægd 10.
2. Rullens litra (= bogstav) er R. Litra R står for 1842
3. Indførslen er for Jens, søn af Ole Nielsen. **Bemærk** at faderens navn står øverst
4. I de ældre lægdsruller står fødselsdatoen i vedtegningsfeltet. Her står at Jens er født 4. juli 1841

Eksempel 3

Omskrevet rulle fra 2. udskrivningskreds, 1897 (fødte 1868, omskrevet 1897), lægd 249

Lægdet Nr. 249.

Bogstav.	Nr.	Den Værnepligtiges fulde Navn.	Faderens eller Moderens Navn og Stilling.	Fødested.	Fødselsaar og Fødselsdag.	Afdeling.	Modt.	Hjemsendt.
K	21	Peder Thomassen	Arbejdsmed. Thomas Hansen	Vester Ulslev	1864 d. 15/5	1 24 Bull	11 87	d. 12/11 88
Vedtegninger:		USA 1897	3 Ei mødt 1893 - 96, er i Amerika, tilluktes efter A.D. 28 og 51.				12 97 13 98 13 96 14 98 14 00	Johnsen 1897 1898

Omskrevne ruller

Alle tilgangslistes blev omskrevet efter 11 år. En omskrevet rulle indeholder oplysninger om de værnepligtige der har boet i lægdet i samtlige 11 år og som stadig er værnepligtige.

Det fortrykte skema

I den omskrevne rulle skal der indføres oplysninger om:

- Bogstav (i lægdsruller anvendes der bogstaver i stedet for årstal. På side 6 kan du se hvordan bogstaver og årstal hænger sammen).
- Løbenummer
- Navn på den værnepligtige
- Navn og stilling på faderen (eller moderen)
- Fødested
- Fødselsår og -dag

Har den værnepligtige har været soldat, skal der desuden noteres oplysninger om

- Hvilken afdeling han har været soldat ved
- Hvornår han er mødt til militærtjeneste
- Hvornår han er hjemsendt

Nedenunder er feltet Vedtegninger. Her kan der stå en række forskellige oplysninger.

I eksempel 3 kan du se

Denne indførsel handler om Peter Thomassen.

1. Peter har været indkaldt til 24. batallion
2. Han mødte til militærtjeneste den 1/11 1887 og blev hjemsendt 12/11 1888.
3. Vedtegningen fortæller at Peter er taget til USA uden at have fået flyttegodkendelse. Og at han derfor bør tiltales efter §28 og 51, hvis han møder igen.

Sådan følger du en mands flytninger

Alle værnepligtige skulle indberette til lægdsformændene, når de flyttede. Flytninger er noteret i rullerne med krydshenvisninger, som gør det muligt at følge en person fra rulle til rulle.

Flyttehenvisningerne ser lidt forskellige ud afhængigt af om det er en flytning indenfor samme lægd (side 12), samme amt (side 14) eller mellem forskellige udskrivningskredse (side 17).

Eksempel - Flytning indenfor samme lægd

I eksemplet her følger vi Peter Jensen fra lægdsrulle til lægdsrulle. Undervejs får du tips til hvilke hjælpemidler du skal bruge for at finde den rigtige lægdsrulle, og til hvad der er værd at bemærke.

Peter Jensen er født i 1838 i Rorup sogn. I den periode hvor han står i lægdsrullen, bliver han boende indenfor det samme lægd.

Hvilke oplysninger skal vi bruge for at finde den rigtige lægdsrulle?

Til og med 1861 er amterne den overordnede administrative enhed. For at finde den rigtige lægdsrulle, skal vi derfor finde ud af:

- hvilket amt Rorup ligger i
- hvilket nummer lægdet har
- hvornår og i hvilken type lægdsrulle vi har mulighed for at finde Peter Jensen

I hjælpemidlet Sognefortegnelsen har vi slået op, at Rorup sogn i 1838 hører under Roskilde amt og at lægdet har nummer 44.

I 1838 er alderen for optagelse i lægdsrullen 0 år (se tabellen side 5). Peter bør derfor være at finde i tilgangslisten for 1838. Tilgangslisten er en fortegnelse over de værnepligtige der er blevet optaget i rullen i et bestemt år, enten fordi de nåede den alder hvor de skulle optages i rullen eller fordi de flyttede til lægdet.

Følg Peter i lægsrullerne

Billede 1

Tilgangsliste, Roskilde amt, litra N (1838), lægd 44

Litr.	Løbe- No.	N a v n.	Fødested.	Al- der.	Høi- de.	Opholdssted.	Bedtegning.
	124	Peter Jensen	Rorup				20 Oct 38

A - Peter bliver optaget i tilgangslisten i 1838 og får løbenummeret 124

Han er ikke slettet af rullen (sletning af rullen er typisk markeret med udstregning eller et stempel hvor der kan stå "slettet" eller "afsked"), og der er ikke en henvisning til en anden lægdsrulle.

Vi bør derfor kunne finde Peter i den næste hovedrulle fra samme lægd. Hovedrullen er en fortegnelse over samtlige værnepligtige i et lægd et bestemt år.

Billede 2
Hovedrulle, Roskilde amt, litra O (1839), lægd 44

Gl. No.	Nyt No.	N a v n.	Fødested.	Al-der.	Høi- de.	Opholdssted.	Betegnning.
173	88	Ala Hansen Larsen født 17 1840	Roskilde	1		Hjælp	
174	89	Peter Nielsen Larsen	Hjælp	1			

A - I 1839 er Peter i hovedrullen. Løbenummeret fra tilgangslisten (nr. 124) er nu noteret som det gamle nummer.

B - I hovedrullen har han fået et nyt løbenummer: 89.

Bemærk, at der ikke var noget gammelt nummer i tilgangslisten fra 1838 (billede 1). Personerne i tilgangslisten er enten tilflyttere til lægdet eller optaget i rullen for første gang og har derfor ikke noget gammelt nummer.

Billede 3
Hovedrulle, Roskilde amt, litra Q (1842), lægd 44

Gl. No.	Nyt No.	N a v n.	Fødested.	Al-der.	Høi- de.	Opholdssted.	Betegnning.
87	64	Peter Andersen Nielsen	Roskilde	4		Hjælp	
	89	Peter Nielsen Larsen	Hjælp	4			

Peter er også med i hovedrullen fra 1842.

B - Der er en henvisning til Peters løbenummer i den forrige hovedrulle: 89.

C - Og han har fået en nyt nummer: 65.

Billede 4 Hovedrulle, Roskilde amt, litra U (1844), lægd 44

Gl. No.	Nyt No.	Navn.	Fødested.	Al-der.	Høi-de.	Opholdssted.	Betegn.
C	D	Peter Nielsen Pedersen	Højby	7		Højby	

C - I hovedrullen fra 1844 har Peter igen fået løbenummeret fra den forrige hovedrulle med. Det er noteret som det gamle løbenummer: 65.

D - Og han har fået et nyt: 56.

Peter er nu blevet 7 år. Han bor stadig i Højby, hvor han ifølge tilgangslisten (billede 1) også er født.

Eksempel - Flytning indenfor samme amt

Alle værnepligtige skulle indberette til lægdsformændene, når de flyttede. Flytninger er noteret i rullerne med krydshenvisninger, som gør det muligt at følge en person fra rulle til rulle. Flytninger mellem lægder indenfor samme amt eller samme udskrivningskreds er altid noteret efter samme mønster.

Sådan er en krydshenvisning bygget op

En krydshenvisning indenfor samme amt eller samme udskrivningskreds består altid af **3 led**. Rækkefølgen er altid den samme.

1. lægdets nummer
2. årstal (angivet ved et bogstav)
3. den værnepligtiges løbenummer

Ser du en krydshenvisning med 4 led, er det i stedet en flytning mellem amter eller mellem udskrivningskredse (se side 17).

Jens flytter rundt i Holbæk amt

Vi ser nu på hvordan Jens, søn af Niels Pedersen er flyttet rundt i Holbæk amt. Undervejs får du tips til hvilke hjælpemidler du skal bruge for at finde den rigtige lægdsrulle, og til hvordan du "afkoder" de krydshenvisninger der fortæller hvor Jens flytter hen.

Hvilke oplysninger skal vi bruge for at finde den rigtige lægdsrulle?

Jens er født i 1786 i Nørre Jernløse sogn.

Til og med 1869 er amterne den overordnede administrative enhed. For at finde den rigtige lægdsrulle, skal vi derfor finde ud af:

- hvilket amt Nørre Jernløse ligger i
- hvilket nummer lægdet har
- hvornår og i hvilken type lægdsrulle vi har mulighed for at finde Peter Jensen

Slår vi op i hjælpemidlet Sognefortegnelsen kan vi se, at Nørre Jernløse sogn i 1786 hører under Holbæk amt, og at lægdet har nummer 19.

I 1786 er alderen for optagelse i lægdsrullen 0 år (side 5).

Den tidligste hovedrulle fra Holbæk amt, er fra 1792. Hovedrullen er en fortegnelse over samtlige værnepligtige i et lægd i et bestemt år. Jens kan jo selvfølgelig godt være flyttet i perioden mellem sin fødsel og 1792. Men da der ikke er nogen ruller der er ældre, begynder vi med at kigge i hovedrullen fra 1792.

Følg Peter i lægsrullerne

Billede 1

Hovedrulle, gruppe 1, Holbæk amt, 1792, lægd 19

Løbe- No.	Husfædres og Mandskabets Navne.	Fødested.	Alder. Aar.	Siste- rolle. Som- mer.	Opholdssted.	Anmærkning.
136	Niels Pedersen	Reiskup	1		Reiskup	
A 137	Niels Pedersen	Reiskup	8		Reiskup	

1 Jens' navn er noteret under sin fars navn (Niels Pedersen).

A Han har fået løbenummer 137. Når der ikke er noget gammelt nummer på Jens, skyldes det at der er tale om den første hovedrulle for Holbæk amt.

Jens er ikke slettet af rullen (sletning af rullen er typisk markeret med udstregning eller et stempel, hvor der kan stå "slettet" eller "afsked"), og der er ikke en henvisning til en anden lægdrulle. Vi bør derfor kunne finde ham i den næste hovedrulle fra samme lægd.

Billede 2

Hovedrulle, gruppe 1, Holbæk amt, litra A (1793), lægd 19

A 137	Niels Pedersen	Reiskup	9		Reiskup	
B 92	Niels Pedersen	Reiskup	9		Reiskup	

A Det gamle løbenummer er 137, altså det løbenummer Jens havde i den forrige hovedrulle.

B Jens' nye løbenummer: 92.

Jens er stadig ikke slettet og der er ingen flytتهenvisning. Vi kigger derfor efter Jens i den næste hovedrulle, som er fra 1796.

Billede 3

Hovedrulle, gruppe 1, Holbæk amt, litra D (1796), lægd 19

B 92	Niels Pedersen	Reiskup	15		Reiskup	
1	Niels Pedersen	Reiskup	15		Reiskup	

B Jens' løbenummer fra den forrige hovedrulle (92) er noteret i rullen.

1 Jens' navn er nu streget over, og efter navnet er der en flyttehenvi­sing. Han er altså flyttet til et andet lægd. Da flyttehenvi­sing­en består af 3 led (**11-H-130**) er flytningen sket inden for Holbæk amt.

Forstå flyttehenvi­sing­en

Flyttehenvi­sing­en **11-H-130** skal forstås på følgende måde:

11 = nummeret på det lægd i Holbæk amt Jens flytter til.

H = litra (bogstav), der angiver hvilket år flytningen er sket. Slår man op i fortegnelsen over bogstaver og årstal (side 6), kan man se at H svarer til 1800.

130 = Jens' løbenummer i den næste lægdsrulle.

Den næste lægdsrulle, hvor vi skal kigge efter Jens, er altså fra Holbæk amt, 1800, lægd 19.

Ved at slå op i hjælpemidlet Lægdsrullenøglen 1870, kan vi finde ud af at lægd 11 i Holbæk amt er Søstrup sogn.

Billede 4

Tilgangsliste, gruppe 1, Holbæk amt, litra H (1800), lægd 11

Lit. H No.	Navne.	Fødested.	Al. der	Her. de.	Den næste Opholdssted.	Vedtegninger.
19 j 300	~~Jens~~	Søstrup	14		Søstrup	19 69

C I tilgangslisten fra lægd 19 er Jens som ventet indført med løbenummer 130.

1 Også i denne rulle er Jens' navn streget ud, og der er en flyttehenvi­sing (**19-J-300**). Jens er altså flyttet endnu en gang.

2 I vedtegningerne er det noteret hvor Jens kom fra, nemlig lægd 19, løbenummer 69.

Forstå flyttehenvi­sing­en

Flyttehenvi­sing­en **19-J-300** skal forstås på følgende måde:

19 = nummeret på det lægd i Holbæk amt Jens flytter til.

J = litra (bogstav) der angiver hvilket år flytningen er sket. Slår man op i fortegnelsen over bogstaver og årstal (side 6), kan man se at J svarer til 1801.

300 = Jens' løbenummer i den næste lægdsrulle.

Lægd 19 er jo det lægd Jens oprindeligt kom fra. Han er altså flyttet tilbage til Nørre Jernløse sogn.

Billede 5
Hovedrulle, gruppe 1, Holbæk amt, litra J (1801), lægd 19

Arbejds Tid	Fædrenes og Sønnernes Navne	Sønnernes Fødested	Arbejds Tid	Nu havende Opholdssted	19. Vedtegninger
	Jens Jørgensen	J. Jørgensen		Jens Jørgensen	Lægd 11 - M 130. Erhverv for Lægd 1804
	Jens Jørgensen	J. Jørgensen		Jens Jørgensen	Lægd 11 - M 130. Erhverv for Lægd 1804
	Jens Jørgensen	J. Jørgensen		Jens Jørgensen	Lægd 11 - M 130. Erhverv for Lægd 1804

I 1801 er der ikke ført en tilgangsliste. Jens skal derfor findes i hovedrullen.

1 Af vedtegningerne fremgår det at Jens kom fra lægd 11 og havde løbenummer 130.

2 I 1804 bliver Jens indkaldt som husar.

Eksempel - Flytning mellem udskrivningskredse

Alle værnepligtige skulle indberette til lægdsformændene, når de flyttede. Flytninger er noteret i rullerne med krydshenvisninger, som gør det muligt at følge en person fra rulle til rulle. Flytninger mellem amt eller udskrivningskreds er altid noteret efter samme mønster.

Sådan er en krydshenvisning bygget op

En krydshenvisning indenfor samme amt eller samme udskrivningskreds består altid af **4 led**. Rækkefølgen er altid den samme.

1. amt eller udskrivningskreds
2. lægdets nummer
3. årstal (angivet ved et bogstav)
4. den værnepligtiges løbenummer

Ser du en krydshenvisning med 3 led, er det i stedet en flytning indenfor amt eller indenfor udskrivningskreds (se side 14).

Anders flytter mellem 2. og 3. udskrivningskreds

Vi følger nu Anders Jørgen Petersen der flytter rundt mellem 2. og 3. udskrivningskreds. Undervejs får du tips til hvilke hjælpemidler du skal bruge for at finde den rigtige lægdsrulle, og til hvordan du "afkoder" de krydshenvisninger der fortæller hvor Anders flytter hen.

Hvilke oplysninger skal vi bruge for at finde den rigtige lægdsrulle?

Anders Jørgen Petersen er født i 1891. I 1909 fylder han 18 og når dermed alderen for optagelse i lægdsrullen (side 5). På det tidspunkt opholder han sig i Ødis sogn.

Efter 1861 er udskrivningskredsene den overordnede administrative enhed. For at finde den rigtige lægdsrulle, skal vi derfor finde ud af:

- hvilken udskrivningskreds Ødis ligger i
- hvilket nummer lægdet har
- hvornår og i hvilken type lægdsrulle vi mulighed for at finde Peter Jensen

Slår vi op i hjælpemidlet Sognefortegnelsen kan vi se, at Ødis sogn i 1909 hører under 3. udskrivningskreds og at lægdet har nummer 222a.

Da Jens ikke tidligere har været i rullen, men bliver optaget i den i 1909, skal vi finde kan i tilgangslisten Tilgangslisten er en fortegnelse over de værnepligtige der er blevet optaget i rullen et bestemt år, enten fordi de nåede den alder hvor de skulle optages i rullen eller fordi de flyttede til lægdet.

Følg Anders i lægsrullerne

Billede 1

Tilgangsliste, 3. udskrivningskreds, litra G (1909), lægd 222a

Lægdet Nr. 222^a

G.	M.	Anders Jørgen Petersen.	Abnød. Anders Peter Petersen.	Ødis.	1891. d. 1871.	d.	d.
Vedtegninger: Petr.							

1

2-35-G-44

1 Her finder vi en flyttehenvielse (2-35-G-44).

Forstå flyttehenvielsen

Flyttehenvielsen **2-35-G-44** skal forstås på følgende måde:

2 = nummeret på den udskrivningskreds Anders flytter til.

35 = nummeret på det lægd Anders flytter til.

G = bogstav der angiver hvilket år flytningen er sket. Slår man op i fortegnelsen over bogstaver og årstal (side 6), kan man se at G svarer til 1909.

44 = Anders' løbenummer i den næste lægdsrulle.

Ved at slå op i hjælpemidlet Lægdsrullenøglen 1870 kan vi finde ud af at lægd 35 i 2. udskrivningskreds er Øster Skjærninge sogn. (Lægdsrullenøglen bruger den gamle stavemåde "Øster Skjærninge").

Billede 2
Tilgangsliste, 2. udskrivningskreds, litra G (1909), lægd 35

Lægdet Nr. 35

Bogstav.	Nr.	Den Værnepligtiges fulde Navn.	Faderens eller Moderens Navn og Stilling.	Fødested.	Fødselsaar og Fødselsdag.	Afdeling.	Mødt.	Hjemsendt.
G.	1 44	Anders Jørgen Petersen.	Arbmnd. Anders Peter Petersen.	Idis.	1891. d. 18/11.		d.	d.
Vedtegninger: <i>Arb. No 09 fra 3-222a-G-11; Fl. Bev. 5/10 09.</i>								
3 3-222a K-24								

1 Anders har som ventet løbenummer 44.

2 Her er det noteret hvor Anders kom fra, nemlig 3. udskrivningskreds, lægd 222a, år G. Det sidste led i henvisningen fortæller, at Anders havde løbenummer 11 i den forrige rulle.

3 Anders bliver ikke boende i Øster Skerninge sogn. Her finder vi nemlig en ny flytتهenvisning (3-222a-K-24).

Forstå flytتهenvisningen

Flytتهenvisningen **3-222a-K-24** skal forstås på følgende måde:

3 = nummeret på den udskrivningskreds Anders flytter til.

222a = nummeret på det lægd Anders flytter til.

K = bogstav der angiver hvilket år flytningen er sket. Slår man op i fortegnelsen over bogstaver og årstal, kan man se at K svarer til 1912.

24 = Anders' løbenummer i den næste lægdsrulle.

I 1912 flytter Anders altså tilbage til den udskrivningskreds og det lægd hvor vi fandt ham første gang.

Billede 3
Hovedrulle, 3. udskrivningskreds, litra K (1912), lægd 222a

K.	24	Anders Jørgen Petersen.	Arbmnd. Anders Peter Petersen.	Idis.	1891. d. 18/11.
Vedtegninger: <i>Arb. No 1 2-35-G-44</i>					

1 Her står henvisningen til hvor Anders kom fra, nemlig 2. udskrivningskreds, lægd 35, år G (= 1909). I den tidligere rulle havde Anders løbenummer 44.

I lægdsrullen fra de lokale udskrivningsmyndigheder er der mange oplysninger om Jens. Til venstre under vedtegninger står hans forskellige adresser i København. I midten kan man se et notat om den navnændring fra 1878. Desuden er der oplysninger om hans militærtjeneste.

Nederst er der en flytnehenviisning (2-R-765). Du kan læse mere om hvordan man bruger flytnehenviisninger i eksemplerne "Flytning indenfor samme amt" (side 14) og "Flytning mellem udskrivningskredse" (side 17).

Billede 3

Rulle fra de centrale udskrivningsmyndigheder

Tilgangsliste, 1. udskrivningskreds, litra G (1883), lægd 1

The image shows a handwritten record on a grid. The top row contains the following information: a circled number '1537', the name 'Jens Peter Olsen', the rank 'Dobnildfuldmær', the location 'Gjerslev', the year '1865', and '21 B'. Below this, there are dates '13/12' and '15/10 87'. The middle section is labeled 'Vedtegninger:' and contains '1887 EKB-S-45 af 18/5', '5/9 87 forkl. Njoto', and 'Wester-akt 1888'. Below this, there are dates '2/9 9/9' and '3/10 89 3/10 91'. At the bottom, a circled number '2' is followed by '2-R 765'.

Til sidst kigger vi i tilgangsliste fra de centrale udskrivningemyndigheder.

1 Det løbenummer vi fandt i navnerregisteret, kan også bruges i rullerne fra de centrale myndigheder.

Det er tydeligt, at der er langt færre oplysninger om Jens i rullen fra de centrale myndigheder,

2 men flytnehenviisningen findes også her.

Praktiske tips om at bruge indscannede lægdsruller

Du kan finde links til de indscannede lægdsruller via [Arkivalieronline](#).

Perioden 1789-1864

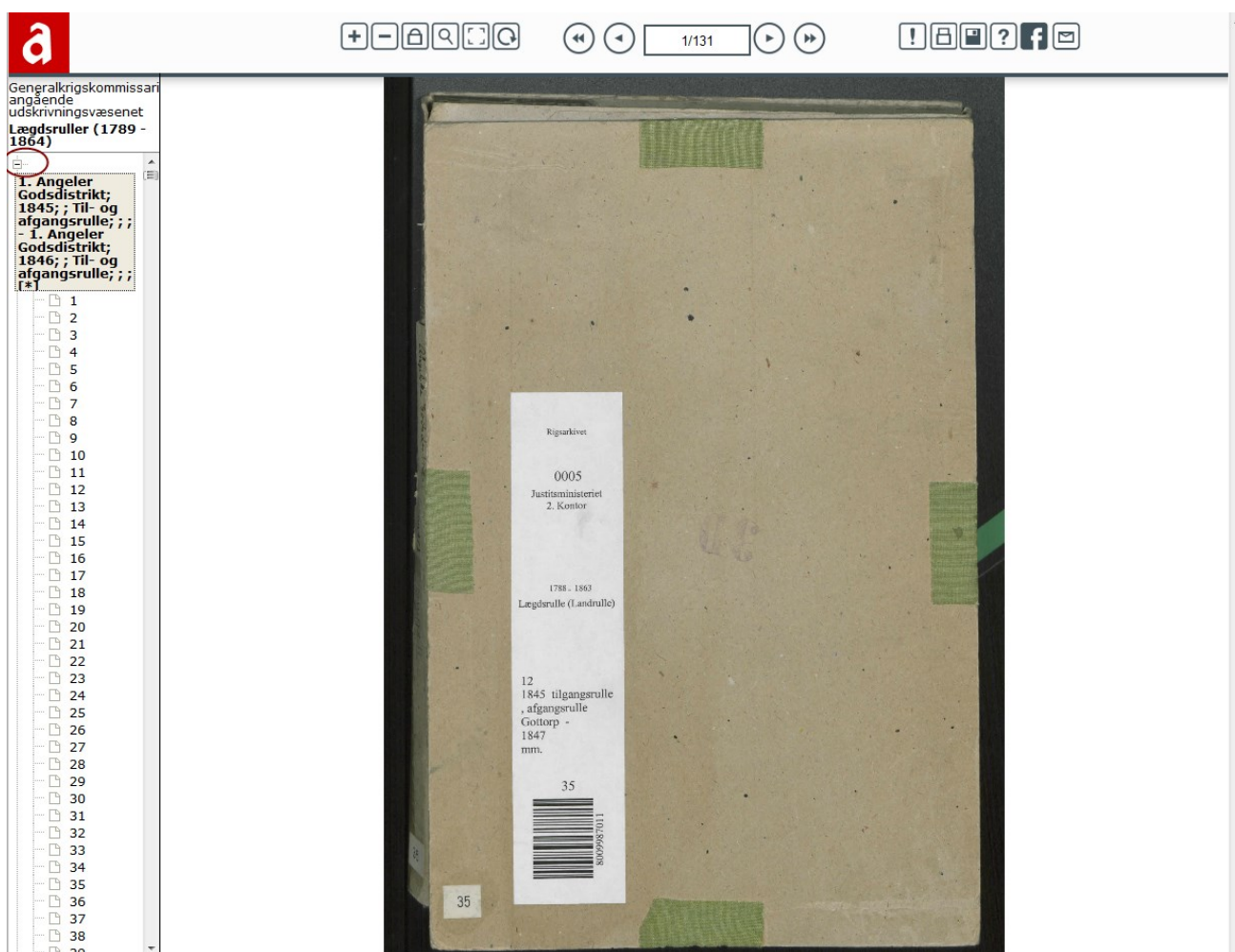
Forberedelse

Start med at slå det sogn du arbejder med op i [Sognefortegnelsen \(pdf\)](#). For at finde den rigtige lægdsrulle, skal du nemlig bruge oplysninger om hvilket amt sognet ligger i og hvilket nummer lægdet har.

Find lægdsrullerne

I linksamlingen på siden [Find lægdsruller](#) vælger du linket "Lægdsruller (landruller) 1789-1864". Linket sender dig til Daisy, her klikker du på "Læs scannet udgave af arkivserien her".

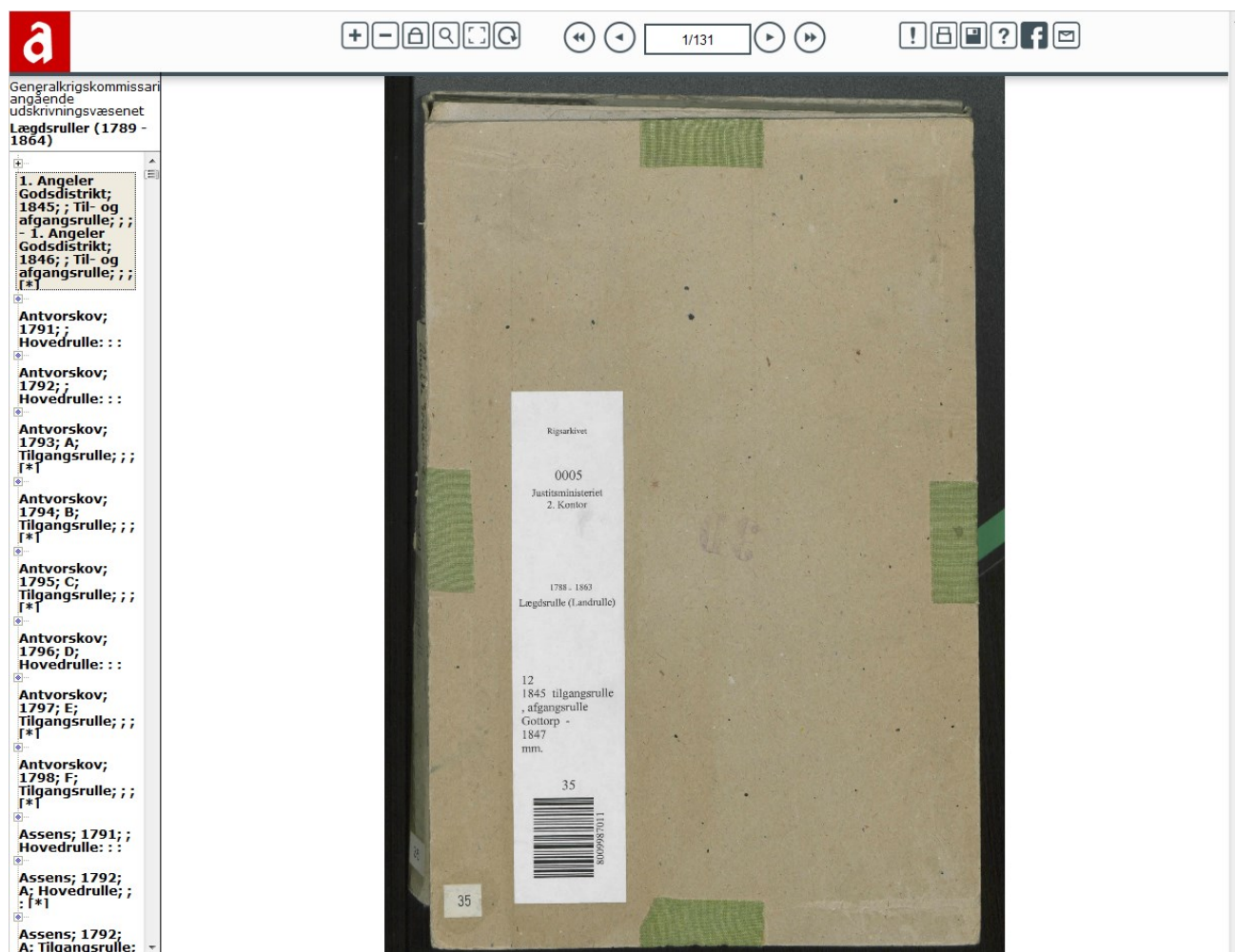
Når billedeviseren åbner, kan du i menuen til venstre se en beskrivelse af den første protokol i rækken og du kan se numrene på opslagene i protokollen.

Klikker du på det lille "minus" over beskrivelsen (på billedet: inde i den røde ring), lukker du visningen af protokollens opslag, og det bliver lettere at få overblik over alle seriens protokoller.

I menuen til venstre kan du nu se listen over lægdsruller i perioden 1789-1864. Listen er alfabetisk efter navnet på det amt lægdsrullen indeholder oplysninger om.

Generalkrigskommissari
angående
udskrivningsvæsenet
**Lægdsruller (1789 -
1864)**

- 1. Angeler
Godsdistrikt;
1845; ; Til- og
afgangsrulle; ; ;
- 1. Angeler
Godsdistrikt;
1846; ; Til- og
afgangsrulle; ; ;
[*]
- Antvorskov;
1791; ;
Hovedrulle: ::
- Antvorskov;
1792; ;
Hovedrulle: ::
- Antvorskov;
1793; A;
Tilgangsrulle; ; ;
[*]
- Antvorskov;
1794; B;
Tilgangsrulle; ; ;
[*]
- Antvorskov;
1795; C;
Tilgangsrulle; ; ;
[*]
- Antvorskov;
1796; D;
Hovedrulle: ::
- Antvorskov;
1797; E;
Tilgangsrulle; ; ;
[*]
- Antvorskov;
1798; F;
Tilgangsrulle; ; ;
[*]
- Assens; 1791; ;
Hovedrulle: ::
- Assens; 1792;
A; Hovedrulle; ;
: [*]
- Assens; 1792;
A; Tilgangsrulle;

Rigsarkivet
0005
Justisministeriet
2. Kontor
1788 - 1863
Lægdsrulle (Landrulle)
12
1845 tilgangsrulle
, afgangsrulle
Gottorp -
1847
mm.
35
1101.86098
8009987011

Ud over amt beskrives lægdsrullerne også med:

- årstal
- litra (udskrivningsmyndighederne anvender bogstaver i stedet for årstal)
- type (hovedrulle eller tilgangsrulle)
- hvis lægdsrullen for et bestemt år er delt over flere bind, kan du også se hvilke lægdsnumre den enkelte lægdsrulle indeholder.

Lægdsrullen for Københavns amt 1856 er delt i to bind. Det første bind indeholder lægdsnumrene 1-28, og det følgende bind lægdsnumrene 29-78.

København;
1856; F;
Hovedrulle; 1; ;
København;
1856; F;
Hovedrulle; 28;
:
København;
1856; F;
Hovedrulle; 29;
- København;
1856; F;
Hovedrulle; 78;
:

En lægdsrulle – flere amter

De enkelte lægdsruller fra denne periode indeholder typisk oplysninger om værnepligtige fra flere amter.

En lægdsrulle fra Københavns amt, kan også indeholde oplysninger fra Roskilde og Holbæk amt. Uanset om du starter med at klikke på Københavns, Roskilde eller Holbæk amt i menuen, kommer du til den samme protokol.

Nummereringen af lægdene starter forfra i hvert amt. Der kan således godt findes et lægd 12 i både Københavns, Roskilde og Holbæk amt. Det er derfor vigtigt at starte med at finde Københavns amt i protokollen.

Eksempel

Find en tilgangsrulle fra Glostrup sogn 1810

Slår du op på Glostrup sogn i [Sognefortegnelsen \(pdf\)](#) fremgår det, at sognet i perioden 1791-1850 skal findes under Københavns amt, og at lægdet har nummer 12.

Glostrup	1791-1850	1. sj. dist.	København a.	12
	1851-1855	2. u. dist.	København a.	12
	1856-1861	2. u. dist.	København a.	17
	1862-1913	1. u. kreds		7
	1914-	1. u. kreds		7

I billedeviserens menu ruller du frem til Københavns amt, 1810:

København;
1810; G;
Tilgangsrulle; ; ;
[*]

I beskrivelsen af lægdsrullen, får du ud over amtets navn og årstallet også at vide, at denne rulle er af typen tilgangsrulle og at årstallet 1810 af udskrivningsmyndighederne benævnes litra G.

For at få vist numrene på opslagene i lægdsrullen, skal du klikke på beskrivelsen.

Du må lede efter det rigtige opslag

Du kan ikke på forhånd vide hvilke opslag du skal kigge på, for at finde oplysninger fra Glostrup. Men oplysningerne i protokollen er ordnet efter amt, dernæst lægdets nummer.

1 Øverst på højre side, på opslag 3 kan du se at indførslerne i denne del af protokollen er fra Københavns amt.

2 De første indførsler er fra lægd nr. 1

Generalkrigskommissari
angående
udskrivningsvæsenet
Lægsruller (1789 -
1864)

København;
1808; E;
Tilgangsruille; ; ;
[*]

København;
1809; F;
Hovedruille: : :

København;
1810; G;
Tilgangsruille; ; ;
[*]

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

o.	Navn.	Fødested.	Al- Der.	Høj- de.	Opholdssted.	Bedregning.
	Københavns Amt					
	Sagdele N ^o 1	Slidovreke	Sejn			
	Olufsen Ledsøer	København	Peter	Christensen		Bang
	Vedigen		Katbjerg			

Perioden 1859-1932

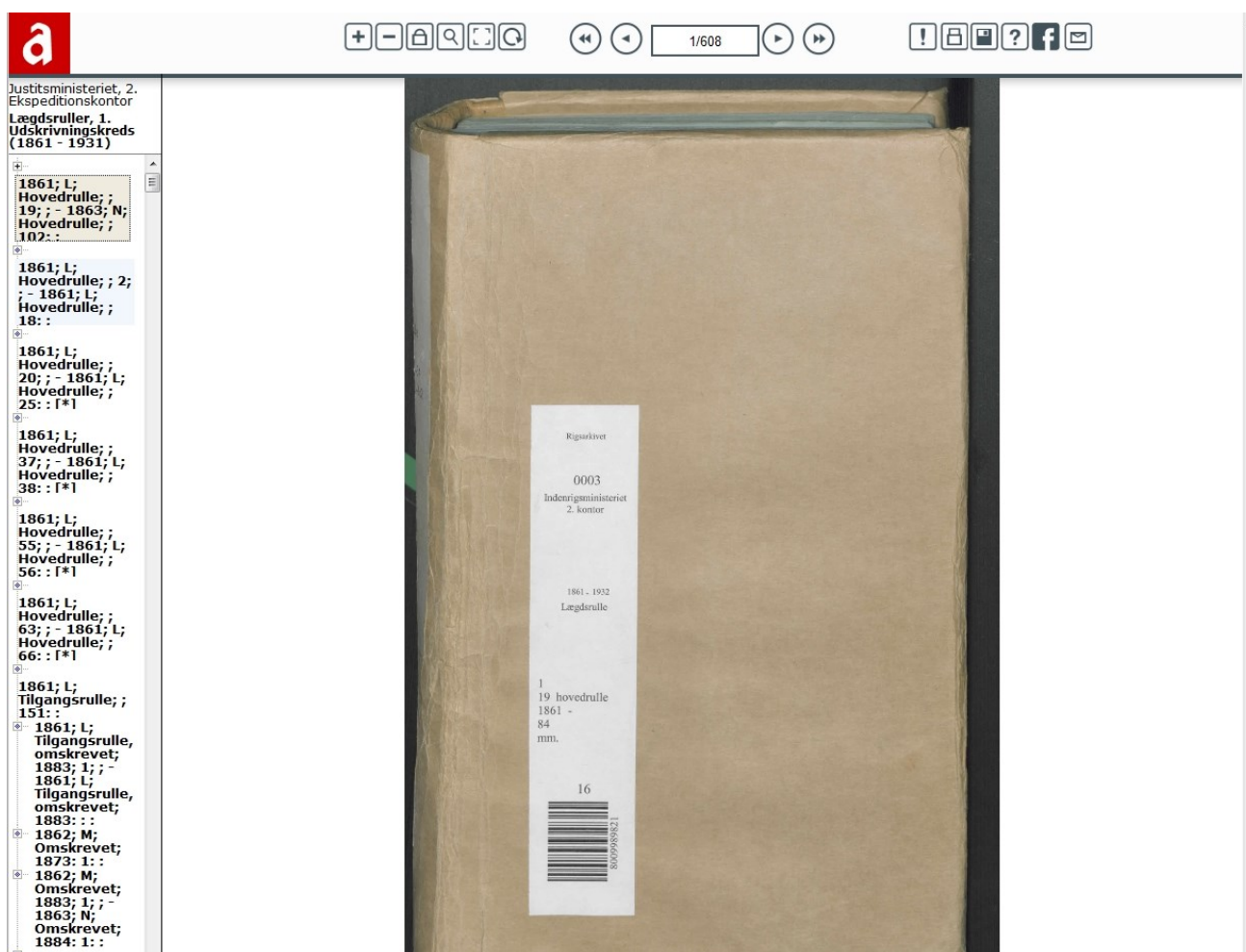
Forberedelse

Start med at slå det sogn du arbejder med op i [Sognefortegnelsen \(pdf\)](#). For at finde den rigtige lægdsrulle, skal du nemlig bruge oplysninger om hvilken udskrivningskreds sognet ligger i og hvilket nummer lægdet har.

Find lægdsrullerne

I linksamlingen på siden [Find lægdsruller](#) vælger du linket til den udskrivningskreds du skal bruge. Linket sender dig til Daisy. Hvis hele arkivserien er scannet kan du klikke på et link med teksten "Læs scannet udgave af arkivserien her". Er det kun dele af arkivserien der er scannet får du vist en liste med alle de lægdsruller der findes i serien. Hvis lægdsrullen er scannet, kan du klikke på et link med teksten "Læs arkivalier her"

Når billedeviseren åbner, kan du i menuen til venstre se en beskrivelse af de enkelte lægdsruller.

Lægdsrullerne beskrives med:

- årstal
- litra (udskrivningsmyndighederne anvender bogstaver i stedet for årstal)
- type (hovedrulle, tilgangsrulle eller omskrevet lægdsrulle)
- hvis lægdsrullen for et bestemt år er delt over flere bind, kan du også se hvilke lægdsnumre den enkelte lægdsrulle indeholder.

Lægdsrullen fra 1. udskrivningskreds 1877 er delt i to bind. Det første bind indeholder lægd 1, mens det andet bind har oplysninger om lægderne 2-153.

Man kan også se, at der er tale om en omskrevet lægdsrulle. (En omskrevet lægdsrulle er en omskrivning af den tilgangsliste der blev lavet 11 år tidligere. Den omskrevne rulle omfatter værnepligtige, som har boet i lægdet i samtlige 11 år, og som stadig er værnepligtige).

1877; A;
Omskrevet;
1888: 1: :
1877; A;
Omskrevet;
1888; 2; -
1877; A;
Omskrevet;
1888 (153);

Eksempel Find en tilgangsliste fra Glostrup sogn 1880

Et opslag i [Sognefortegnelsen \(pdf\)](#) viser at Glostrup sogn i 1880 hører til 1. udskrivningskreds og at sognet har lægdsnummer 7.

Glostrup	1791-1850	1. sj. dist.	København a.	12
	1851-1855	2. u. dist.	København a.	12
	1856-1861	2. u. dist.	København a.	17
	1862-1913	1. u. kreds		7
	1914-	1. u. kreds		7

Du kan bruge linksamlingen på siden [Find lægdsruller](#) til at finde lægdsrullerne fra 1. udskrivningskreds. Linket "Lægdsruller (landruller), 1. udskrivningskreds 1861-1931" sender dig til Daisy, her klikker du på "Læs scannet udgave af arkivserien her".

Når billedeviseren åbner, kan du i menuen til venstre se en beskrivelse af den første protokol i rækken og du kan se numrene på opslagene i protokollen.

Klikker du på det lille "minus" over beskrivelsen (på billedet: inde i den røde ring), lukker du visningen af protokollens opslag, og det bliver lettere at få overblik over alle seriens protokoller.

Justitsministeriet, 2. Ekspeditionskontor
Lægdsrulle, 1. Udskrivningskreds (1861 - 1931)

- 1879; C; Omskrevet; 1890; 2; ; - 1879; C; Omskrevet; 1890: 153: ;
- 1879; C; Tilgangsrulle; ; 1: ;
- 1879; C; Tilgangsrulle; ; 2; ; - 1879; C; Tilgangsrulle; ; 153: ;
- 1880; D; Omskrevet; 1891: 1: ;
- 1880; D; Omskrevet; 1891; 2; ; - 1880; D; Omskrevet; 1891: 153: ;
- 1880; D; Tilgangsrulle; ; 1: ;
- 1880; D; Tilgangsrulle; ; 2; ; - 1880; D; Tilgangsrulle; ; 153: ;
- 1881; E; Omskrevet; 1892: 1: ;
- 1881; E; Omskrevet; 1892; 2; ; - 1881; E; Omskrevet; 1892: 153: ;
- 1881; E; Tilgangsrulle; ; 1: ;
- 1881; E; Tilgangsrulle; ; 2; ; - 1881; F; Tilgangsrulle; ; 153: ;
- 1882; F; Omskrevet; 1893: 1: ;
- 1882; F; Omskrevet; 1893; 2; ; - 1882; E; Omskrevet; 1893: 153: ;

Rigsarkivet
0003
Indenrigsministeriet
2. kontor
1861 - 1932
Lægdsrulle
1
19 hovedrulle
1861 -
84
mm.
16
807099821

Du skal nu rulle dig frem til 1880.

Tilgangsrullen fra 1880 der indeholder Glostrup sogn, lægdsnummer 7, finder du under beskrivelsen:

1880; D;
Tilgangsrulle; ;
2; ; - 1880; D;
Tilgangsrulle; ;
153: ;

Beskrivelsen oplyser at år 1880 også kaldes litra D (udskrivningsmyndighederne bruger bogstaver i stedet for årstal), og at rullen indeholder oplysninger om lægderne 2-153.

For at få vist numrene på opslagene i lægdsrullen, skal du klikke på beskrivelsen.

Du må lede efter det rigtige opslag

Du kan ikke på forhånd vide hvilke opslag du skal kigge på, for at finde oplysninger fra Glostrup. Men oplysningerne i protokollen er ordnet efter lægdsnummer. Lægdet nummer står øverst på hver side.

Lægd nummer 7 begynder på opslag 74.

Justitsministeriet, 2. Ekspeditionskontor
Lægdroller, 1. Udskrivningskreds (1861 - 1931)

74/578

Lægdet Nr. 7.

Udskrivningskreds	Afdeling.	Modt.	Hjemfendt.	Bog. Nr.	Nr.	Den Berørgtes fulde Navn.	Fæderens eller Moderens Navn og Stilling.	Fødested.	Fødselsaar og Fødselsdag.	Afdeling.	Modt.	Hjemfendt.
		d.	d.		1.	Carl Christian Olsen	Fredf. Ole Henriksen	Hjortrup	1862 10. 8.	d.	3/10 84	d.
						Betingninger: 1884. EK 5-739.					27/10 85	25/10 84
		d.	d.		3.	Nicolai Peter Hansen	Møllefoged Hans Peteresen	Hand. Biskopstue	1862 10. 6.	d.	3/10 84	d.
						Betingninger: 1884 645. TE Nr. 1496 - 515 de B. 194					27/10 85	25/10 84

Herefter er det bare at lede efter den person vi gerne vil finde.